

VARGA ZOLTÁN
(1936–2000)
EMLÉKÉRE



EGY LEXIKON CÍMSZAVA

VARGA Zoltán (Nagykikinda, 1936. júl. 4–Zenta, 2000. ápr. 24.): próza-, dráma- és tanulmányíró, kritikus. – Az általános iskolát (magánúton) szülőhelyén végzi. – Hároméves korában megbetegszik gyermekparalízisben, s élete végéig mozgásképtelen. 1978: Híd Irodalmi Díj; 1992: Szenteleky Kornél Irodalmi Díj. – Kafkai reminiscenciákat ébresztő, a magányról, a kiszolgáltatottságról szóló szorongásnovellákkal kezdte pályáját. A későbbiekben a magánemberi lelki motívumokat általános politikai, társadalmi indítékokkal cserélte fel. A zsarnokság természetrajzát, a hatalom és a tudomány kapcsolatát ábrázolta tudományos-fantasztikus regényben (*A méregkeverő*, Újvidék, 1966), és a látszólag más időben, máshol játszódó, de félreismerhetetlenül ide vonatkozó parabolánovellákban (*Nátán, Diogenész*), az ugyancsak az át-tételesség változatát jelentő állatmesékben (*Tücsök a hangyabolyban*, uo., 1980) és drámaira hangolt, belső monológként megszólaló kisregényekben (*Hallgás*, uo., 1978; *Indiánregény*, uo., 1992). Munkái megjelentek szerb fordításban. Angolból és szerbből fordított.

M. A kötél táncos, elb., Újvidék, 1963; *Kirándulás*, kistr. és elb., uo., 1965; *Városzoba*, elb., uo., 1968; *Életveszély*, r., uo., 1970; *Eláll az eső*, elb., uo., 1971; *Periszkóp*, kritikák, esszék, uo., 1975; *Búcsú az utópiától*, esszék, tan., uo., 1984; *A tanítvány*, d., uo., 1985; *Leszámolás*, elb., uo., 1987; *Későn okosan*, tan., esszék, uo., 1990; *Szökés*, kistr. és elb., uo., 1991; *Farkasok és filozófusok*, esszék, tan., uo., 1994; *Bábel árnyékában*, önéletrajz, uo., 1999.

Ir. GEROLD László, A méregkeverő kötéláncos, ÚjSymp 1967; uő, A törzsfőnök végrendelete, Híd 1992; BORI Imre, Két kritika ~ műveiről = B. I., Fejezetek irodalmunk természetrajzából, Újvidék, 1973; uő, Irodalmunk évszázadai, uo., 1975; BÁNYAI János, Ó, az a kritika = B. J., Könyv és kritika, 2, uo., 1977; uő, Hogyan válik a tétel mozgássá, Híd 1979; DÉR Zoltán, Hiteles parabolák = D. Z., Szembesülések, Szabadka, 1979; UTASI Csaba, Irodalmunk legszebb hava = U. Cs., Vonulni ha illőn, Újvidék, 1982; JUHÁSZ Géza, A hatalom természetéről = J. G., Múltunk és jelenünk az irodalomban, uo., 1983; SZELI István, Reális vagy irreális, Híd 1987; BOSNYÁK István, Parabola etikáról és humanizmusról = B. I., Mű és magatartás, uo., 1987; GÖRÖMBEI András, Napjaink kisebbségi magyar irodalma, Budapest, 1993, 1997; BENCE Erika, Etika és morál, 1996 = B. E., Szemközt a művel, Szabadka, 1999; BORI Imre, A jugoszláviai magyar irodalom története, Újvidék, 1998; BENCE Erika, Önéletrajz történelmi keretben, Híd 1999/5–6.

GEROLD László